

Høringsnotat

Forslag til endringer i

- **forskrift om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen**
- **forskrift om barnehagevirksomhet i Longyearbyen**

11.03.2025

Innhold

1	Innledning og bakgrunn	3
2	Forslag om opplæringsforskriftens anvendelse i Longyearbyen	3
2.1	Gjeldende rett	3
2.2	Departementets vurderinger	4
2.2.1	Generelt	4
2.2.2	Første delen - grunnskoleopplæring	4
2.2.3	Andre delen - videregående opplæring	5
2.2.4	Fellesregler for grunnskoleopplæring og videregående opplæring	8
2.2.5	Forberedende opplæring for voksne og videregående opplæring for voksne	8
2.2.6	Forskjellige regler og sluttregler	8
3	Forslag om å forskriftsfeste Sysselmesteren på Svalbards rolle i opplærings- og barnehagesaker	9
3.1	Gjeldende rett	9
3.1.1	Opplæringsloven	9
3.1.2	Barnehageloven	9
3.1.3	Sysselmesteren på Svalbards rolle i tilsyns- og enkeltsaker	9
3.2	Departementets vurderinger	10
3.2.1	Generelt	10
3.2.2	Tilsynssaker på opplærings- og barnehageområdet	11
3.2.3	Saker om klage over enkeltvedtak på opplærings- og barnehageområdet	11
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	11
4.1	Forslag om opplæringsforskriftens anvendelse i Longyearbyen	11
4.2	Forslag om å forskriftsfeste Sysselmesterens rolle i tilsyns- og klagesaker	12
5	Forskriftsforslag	12

1 Innledning og bakgrunn

Kunnskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift 21. juni 2024 nr. 1103 om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen og forskrift 17. juni 2022 nr. 1219 om barnehagevirksomhet i Longyearbyen.

I forbindelse med fastsettelsen av ny forskrift om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen som tilpasning til ny lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) som trådte i kraft i august 2024, varslet departementet at det ville bli gjort en gjennomgang av hvilke regler i forskrift 3. juni 2024 nr. 900 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringsforskrifta) som skal gjelde for opplæringstilbudet i Longyearbyen. Departementet foreslår en ny bestemmelse i forskriften om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen som angir hvilke regler i opplæringsforskriften som skal gjelde for tilbudet.

Departementet foreslår også å regulere Sysselmesteren på Svalbards rolle i tilsyns- og klagesaker etter både forskriften om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen og forskriften om barnehagevirksomhet i Longyearbyen. Det fremgår av siste svalbardmelding som ble lagt frem av regjeringen våren 2024 (Meld. St.nr. 26 (2023-2024)) at regjeringen vil vurdere å forskriftsfeste at statsforvalterens tilsyn med barnehagedrift og opplæring i Longyearbyen skal utøves i samråd med Sysselmesteren. Det fremgår også at regjeringen vil vurdere å forskriftsfeste at klage på enkeltvedtak som gjelder Longyearbyen lokalstyres plikter etter begge forskriftene, sammen med statsforvalterens forslag til vedtak, skal forelegges Sysselmesteren til uttalelse. Formålet med forslagene er å sikre at avgjørelsene som treffes er i tråd med svalbardpolitikken.

2 Forslag om opplæringsforskriftens anvendelse i Longyearbyen

2.1 Gjeldende rett

Det fremgår av forskrift om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen § 8 at:

Forskriftsreglar med heimel i opplæringslova gjeld som hovudregel for grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen når heimelen til regelen gjeld der, jf. § 6 første ledd. Stadlege forhold kan gjere at regelen ikkje passar for grunnskoleopplæringa eller den vidaregåande opplæringa i Longyearbyen og derfor ikkje skal gjelde. Kunnskapsdepartementet avgjer i tvilstilfelle kva for forskriftsreglar som ikkje passar.

Regelen er en videreføring av regelen fra den tidligere forskriften om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen (forskrift 17. juni 2022

nr. 1044). Det ble påpekt i høringsnotatet til den nye forskriften at departementet ville ta sikte på å gjøre en senere gjennomgang av opplæringsforskriften for å vurdere hvilke konkrete paragrafer som skal gjelde i Longyearbyen.

2.2 Departementets vurderinger

2.2.1 Generelt

Som omtalt i svalbardmeldingen er det et sentralt prinsipp at det rettslige rammeverket for Svalbard skal være mest mulig likt fastlandet og at ny lovgivning som hovedregel skal gis anvendelse for Svalbard, med mindre det er stedlige forhold som tilsier at reglene ikke passer der (Meld.St. nr. 26 (2023-2024) kap. 2.3.2). I vurderingene av hvilke regler i opplæringsforskriften som skal gjelde i Longyearbyen har departementet tatt utgangspunkt i dette, og de vurderingene som er gjort i henhold til disse prinsippene når det gjelder hvilke av bestemmelsene i den nye opplæringsloven som gjelder på Svalbard.

Departementet foreslår derfor i hovedsak, som i dag, at forskriftsregler som er gitt med hjemmel i opplæringslovens regler som gjelder i Longyearbyen, skal gjelde. Under følger forslagene med utgangspunkt i delkapitlene i opplæringsforskriften. Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslagene og om det er konkrete bestemmelser som ikke passer for opplæringstilbudet i Longyearbyen.

Departementet vil understreke at forskriftsreglene som foreslås å gjelde, kun gjelder så langt reglene er innenfor rammene av forskriften om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen for øvrig.

2.2.2 Første delen - grunnskoleopplæring

Opplæringsforskriften kapittel 1 regulerer innholdet i grunnskoleopplæringen. Reglene er hjemlet i opplæringsloven §§ 1-4, 1-6 og 3-1. Departementet foreslår at opplæringsforskriften § 1-1 om læreplanverket og § 1-2 andre ledd om opplæring i og på samisk, skal gjelde i Longyearbyen. Departementet kan ikke se at det er spesielle forhold i Longyearbyen som tilsier at reglene ikke skal gjelde, se forslaget til § 8 bokstav a.

Opplæringsforskriften §§ 1-3 og 1-4 inneholder regler om opplæring i og på norsk tegnspråk og opplæring i punktskrift m.m. Opplæringslovens regler om dette er ikke gitt anvendelse i Longyearbyen, og departementet foreslår derfor at disse forskriftsreglene ikke skal gjelde.

Opplæringsforskriften §§ 1-5, 1-6, 1-7, 1-8 og 1-9 er knyttet til regler om innholdet i grunnskoleopplæringen som gjelder i Longyearbyen. Departementet kan ikke se at det er grunner til at disse reglene ikke skal gjelde og foreslår at de skal gjelde, se forslaget til § 8 bokstav a.

Forskriften § 1-10 gjelder fritak fra opplæring i fremmedspråk, fordypning eller arbeidslivsfag på 8-10. trinn. Departementet foreslår at § 1-10 første ledd skal gjelde i Longyearbyen, men kun for opplæring i samisk som første- eller andrespråk etter opplæringsloven § 3-2 og særskilt språkopplæring etter opplæringsloven § 3-6. Dette fordi

reglene i opplæringsloven om opplæring i kvensk eller finsk som andrespråk og opplæring i tegnspråk ikke gjelder i Longyearbyen. Departementet foreslår også at forskriften § 1-10 andre ledd skal gjelde i Longyearbyen, men kun for språk som Longyearbyen lokalstyre har plikt om å tilby etter opplæringsloven. Det samme gjelder for § 1-11, se forslaget til § 8 bokstav a.

Departementet kan ikke se at det er grunner til at forskriften § 1-12 om forsering av fag ikke skal gjelde i Longyearbyen, og foreslår derfor at den skal gjelde, se forslaget til § 8 bokstav a.

Opplæringsforskriften kapittel 2 regulerer leksehjelp og skolefritidsordning (SFO). Longyearbyen lokalstyre har ikke plikt til å ha et tilbud om leksehjelp og SFO, og departementet foreslår derfor at de nærmere kravene til tilbudets omfang mv. i opplæringsforskriften kapittel 2 ikke skal gjelde i Longyearbyen.

Opplæringsforskriften kapittel 3 har regler om rådgivende avstemming om skifte av hovedmål i grunnskolen. Departementet foreslår at reglene i §§ 3-1 og 3-2 skal gjelde i Longyearbyen, se forslaget til § 8 bokstav b, men slik at vilkåret for stemmerett i § 3-1 første ledd bokstav c erstattes med et vilkår om at personen er registrert med oppholdsadresse på Svalbard i Befolkningsregisteret for Svalbard den 30. dagen før møtet.

Det er kun Longyearbyen lokalstyre som kan drive grunnopplæringsvirksomhet i Longyearbyen, og departementet foreslår derfor at § 3-3 om private grunnskoler ikke skal gjelde.

2.2.3 Andre delen - videregående opplæring

2.2.3.1 Inntak og innholdet i den videregående opplæringen

Longyearbyen lokalstyre har ikke en plikt til å tilby videregående opplæring, men kan velge å ha et videregående opplæringstilbud, jf. forskrift om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen § 2. Lokalstyret har et slikt tilbud i dag. Det er nærmere definert i forskriften § 6 hvilke regler i opplæringsloven som gjelder for det videregående opplæringstilbudet.

Ungdom i Longyearbyen som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har samme rett til videregående opplæring som de ville hatt på fastlandet, jf. forskriften § 5 første ledd. Retten kan enten oppfylles i Longyearbyen eller på fastlandet etter reglene i opplæringsloven.

I opplæringsforskriften kapittel 4 er det nærmere regler om hvem som har rett til videregående opplæring og regler om inntak til videregående opplæring. Reglene er hjemlet i opplæringsloven § 5-1 syvende ledd. Denne bestemmelsen gjelder ikke i Longyearbyen. Departementet mener likevel at opplæringsforskriften § 4-1 om hvem som har rett til videregående opplæring bør supplere reglene i forskriften om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen § 5. Departementet foreslår derfor at § 4-1 skal gjelde, se forslaget til § 8 bokstav c. Departementet viser samtidig til at vilkåret i § 4-1 første ledd bokstav c forutsetter at Longyearbyen lokalstyre må gjennomføre realkompetansevurdering. Departementet er usikre på om dette er aktuelt

å gjennomføre i Longyearbyen, og mener i utgangspunktet at regelen ikke bør gjelde i Longyearbyen. Departementet ber likevel om høringsinstansenes syn på dette.

For øvrig er det Longyearbyen lokalstyre selv som fastsetter forskriftsregler om inntak til videregående opplæring i Longyearbyen, jf. forskriften i Longyearbyen § 5 andre ledd. Departementet foreslår derfor at de øvrige reglene om inntak i opplæringsforskriften kapittel 4 ikke skal gjelde i Longyearbyen.

Opplæringsforskriften kapittel 5 har regler om innholdet i den videregående opplæringen. Opplæringslovens regler om innholdet i den videregående opplæringen gjelder i utgangspunktet også i Longyearbyen, med den tilpasningen at Longyearbyen lokalstyre kan gjøre nødvendige og forsvarlige justeringer i fag- og timefordelingen, se forskriften om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen § 6 første ledd bokstav f. Dette innebærer at Longyearbyen lokalstyre kan gjøre justeringer innenfor de ytre rammene i fag- og timefordelingen, for eksempel ved å legge fag på andre trinn, men det kan ikke avvikes fra innhold i fagene eller det totale timeomfanget. Departementet foreslår at opplæringsforskriften kapittel 5 i hovedsak skal gjelde, men med enkelte unntak.

Departementet kan ikke se at det er grunner til at ikke bestemmelsene i §§ 5-1 om læreplanverket og tilbudsstrukturen, 5-3 om tid til eksamen og eksamensforberedelse, 5-6 om opplæring i fremmedspråk, 5-8 om eksamen i fremmedspråk fellesfag for privatister, § 5-10 om fritak fra opplæring eller eksamen i kroppsoving og 5-11 om godkjenning av tidligere bestått opplæring, skal gjelde i Longyearbyen. Når det gjelder § 5-1 om læreplanverket, bemerker departementet at Longyearbyen Lokalstyre, som omtalt over, i dag kan gjøre justeringer i fag- og timefordelingen, jf. forskrift om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen § 6 første ledd bokstav f.

Opplæringsforskriften § 5-2 første og andre ledd inneholder regler om rett til mer opplæring for elever som har gjennomført opplæringa i et fag, men som ikke har fått en bestått standpunkt karakter eller bestått eksamen i faget. Disse elevene kan melde seg til mer opplæring i faget etter nærmere meldefrister i forskriften § 4-3, og fylkeskommunen har mulighet til å tilby meropplæringen som komprimert løp med et lavere timetall enn det som følger av læreplanverket. Forskriften § 5-2 tredje ledd inneholder regler om mer opplæring for kandidater som ikke har bestått fag- eller svenneprøven. Reglene om mer opplæring i forskriftens § 5-2 er tilpasset forholdene i fylkeskommunene, blant annet med tanke på at en fylkeskommune har et bredt opplæringstilbud i videregående, med flere skoler og en vifte av ulike utdanningsprogram og programområder. Reglene om mer opplæring for elever er fleksible slik at fylkeskommunene for eksempel kan organisere egne meropplæringsklasser som kan samle opp elever fra ulike skoler i fylket og tilby komprimert opplæring i fag. Det videregående opplæringstilbudet i Longyearbyen er vesentlig smalere enn på fastlandet, og departementet mener at reglene om mer opplæring i forskriften § 5-2 ikke passer i Longyearbyen. Departementet forslår derfor at disse reglene ikke skal gjelde. Departementet vil understreke at unge med norsk fastlandstilknytning og utenlandsk ungdom som oppfyller vilkårene i rundskriv GI-05/2012 til utlendingsloven, kan få tilbud om videregående opplæring gjennom Troms og

Finnmark fylkeskommune. Personer som er folkeregistrert i en norsk fastlandskommune, kan dessuten ha rett til meropplæring etter opplæringsforskriften i sitt hjemfylke.

Departementet foreslår også at opplæringsforskriften § 5-4 om opplæring i og på norsk tegnspråk og § 5-5 om opplæring i punktskrift m.m. ikke skal gjelde, fordi disse språkrettighetene i opplæringsloven ikke er gitt anvendelse i Longyearbyen. I § 5-7 er det åpnet for fritak fra opplæring i fremmedspråk for elever som får opplæring i samisk som første- eller andrespråk etter opplæringsloven § 6-2, norsk tegnspråk etter opplæringsloven § 6-3 eller kvensk eller finsk som andrespråk. Reglene om disse språkrettighetene gjelder ikke for det videregående opplæringstilbudet i Longyearbyen. Departementet foreslår derfor at reglene ikke skal gjelde. I § 5-9 er det gitt regler om fritak fra skriveopplæring i det skriftspråket de har som sidemål, på nærmere vilkår knyttet til at eleven får opplæring i samisk, kvensk, finsk, tegnspråk eller særskilt språkopplæring. Lokalstyret har ikke plikt til å ha tilbud om slik opplæring i samisk, kvensk, finsk, tegnspråk og særskilt språkopplæring, og departementet foreslår at reglene ikke skal gjelde.

Når det gjelder § 5-12 om opplæring og eksamen etter læreplanen i norsk for språklige minoriteter med kort botid i Norge, mener departementet at bestemmelsen ikke er relevant og at den ikke bør gjelde i Longyearbyen.

Departementet foreslår etter dette at opplæringsforskriften §§ 5-1, 5-3, 5-6, 5-8, 5-10 og 5-11 skal gjelde, se forslaget til § 8 bokstav d.

2.2.3.2 Fag- og yrkesopplæring, formidling til læreplass og skyss

Opplæringsforskriften kapittel 6 gir nærmere regler om fag- og yrkesopplæringen. Longyearbyen lokalstyre har inngått en samarbeidsavtale med Troms og Finnmark fylkeskommune, der bl.a. gjennomføringen av oppgavene knyttet til fagopplæringen i Longyearbyen er regulert. Det er likevel Longyearbyen lokalstyre som har det overordnede ansvaret for fagopplæringen i Longyearbyen.

Opplæringslovens regler om opplæring i bedrift gjelder i utgangspunktet i Longyearbyen, se forskriften om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen § 6 første ledd bokstav i. Departementet foreslår derfor at opplæringsforskriften kapittel 6 skal gjelde i Longyearbyen, men med enkelte unntak, se forslaget til § 8 bokstav e. Reglene i opplæringsloven kapittel 8 om organer knyttet til fag- og yrkesopplæringen, gjelder ikke i Longyearbyen. Departementet foreslår derfor at reglene om dette i opplæringsforskriften kapittel 6 punkt V, ikke skal gjelde i Longyearbyen.

Departementet foreslår at reglene i opplæringsforskriften kapittel 7 om formidling til læreplass skal gjelde, se forslaget til § 8 bokstav f.

Reglene i opplæringsforskriften kapittel 8 gjelder skyss og oppfølgingstjenesten. Dette er tjenester som Longyearbyen lokalstyre ikke er pålagt å ha, og departementet foreslår derfor at kapittel 8 ikke skal gjelde i Longyearbyen.

2.2.4 Fellesregler for grunnskoleopplæring og videregående opplæring

Opplæringsforskriften kapittel 9 gir regler om individuell vurdering. Reglene er en sentral del av rettighetene elevene har til grunnskoleopplæring og videregående opplæring, og departementet kan ikke se at det er stedlige forhold på Svalbard som tilsier at disse reglene ikke er relevante. Departementet mener reglene i hovedsak bør gjelde i Longyearbyen, med ett unntak, se forslaget til § 8 bokstav g. Departementet viser til brev fra departementet til Longyearbyen lokalstyre 21. oktober 2019, hvor det ble avklart at reglene om fraværsgrense i videregående skole gjelder i Longyearbyen, bortsett fra unntaket for deler av trafikkopplæringen (tilsvarer dagens opplæringsforskrift § 9-8 andre ledd). Det ble i vurderingen lagt vekt på at det ikke finnes ordinær trafikkopplæring på Svalbard og at elevene må reise til fastlandet for å få slik opplæring. Departementet mener dette fortsatt bør gjelde, og foreslår derfor at § 9-8 andre ledd andre punktum ikke skal gjelde i Longyearbyen.

Kapittel 10 gir regler om klage på sluttvurderinger. Departementet kan ikke se at det er grunner til at reglene ikke skal gjelde, og foreslår derfor at kapittel 10 skal gjelde i Longyearbyen. Det samme gjelder opplæringsforskriften kapittel 11 om samarbeid med foreldrene, skolebibliotek og saksbehandling som gjelder det fysiske skolemiljøet, og kapittel 12 om personalet i skolen. Departementet foreslår at disse reglene skal gjelde, se forslaget til § 8 bokstav h.

2.2.5 Forberedende opplæring for voksne og videregående opplæring for voksne

Opplæringslovens regler om forberedende opplæring for voksne og videregående opplæring for voksne gjelder ikke i Longyearbyen. Forskriftsreglene om dette er derfor ikke relevante, og departementet foreslår at reglene i kapitlene 13 til 17 ikke skal gjelde.

2.2.6 Forskjellige regler og sluttregler

Reglene om ulykkesforsikring i opplæringsloven § 28-8 gjelder i Longyearbyen. Departementet foreslår derfor at også opplæringsforskriftens regler om ulykkesforsikring i kapittel 18 skal gjelde i Longyearbyen, se forslaget til § 8 bokstav i.

Departementet foreslår videre at opplæringsforskriften kapittel 19 om rapportering og evaluering av opplæringsvirksomheten og kapittel 20 om behandling av personopplysninger skal gjelde i Longyearbyen, se forslaget til § 8 bokstav i.

Opplæringslovens regler om ansvar passer ikke i Longyearbyen, og gjelder derfor ikke. Departementet foreslår derfor at opplæringsforskriften kapittel 21 om kommunen sitt økonomiske ansvar for grunnskoleopplæringen ikke skal gjelde. Det samme gjelder kapittel 22 om fylkeskommunens rett til refusjon og fylkeskommunens økonomiske ansvar.

Departementet kan ikke se at det er grunner til at reglene i kapittel 23 om innføringstakt og overgangsordninger ikke skal gjelde, og foreslår derfor at disse skal gjelde, se forslaget til § 8 bokstav j.

3 Forslag om å forskriftsfeste Sysselmesteren på Svalbards rolle i opplærings- og barnehagesaker

3.1 Gjeldende rett

3.1.1 Opplæringsloven

Opplæringsloven § 29-1 gir regler om klageinstans for enkeltvedtak etter opplæringsloven. Opplæringsloven § 29-2 regulerer statsforvalterens adgang til å føre tilsyn med kommunens og fylkeskommunens oppfyllelse av plikter de er pålagt i eller i medhold av opplæringsloven. Reglene gjelder for Longyearbyen lokalstyres virksomhet, jf. forskrift om grunnskoleopplæring og vidaregående opplæring i Longyearbyen § 6 første ledd bokstav s. Det er Statsforvalteren i Troms og Finnmark som utfører oppgavene som i opplæringsloven med forskrifter er lagt til statsforvalteren, jf. forskriften § 6 andre ledd andre punktum.

Reglene i opplæringsloven med tilhørende delegeringer innebærer at statsforvalteren bl.a. er tilsynsmyndighet og klageorgan for en rekke enkeltvedtak i grunnskoleopplæring og videregående opplæring.

3.1.2 Barnehageloven

Barnehageloven § 55 regulerer statsforvalterens tilsynsansvar med barnehagene. Statsforvalteren er i tillegg klageinstans for en rekke enkeltvedtak etter barnehageloven, jf. barnehageloven § 12. Reglene gjelder i Longyearbyen, jf. forskrift om barnehagevirksomhet i Longyearbyen § 5 bokstav c og i. Der oppgaver i barnehageloven med forskrifter er lagt til statsforvalteren, er det Statsforvalteren i Troms og Finnmark som har ansvaret, jf. forskriften § 5 andre ledd.

Etter barnehageloven § 13 skal statsforvalteren veilede kommuner, fylkeskommuner og barnehager. I høringen av ny forskrift om barnehagevirksomhet i Longyearbyen, foreslo departementet at regelen skulle gjelde i Longyearbyen. Ved en inkurie er ikke bestemmelsen listet opp i forskriften om barnehagevirksomhet i Longyearbyen § 5. Departementet foreslår under å innta barnehageloven § 13 i opplistingen i forskriften § 5.

3.1.3 Sysselmesteren på Svalbards rolle i tilsyns- og enkeltsaker

Sysselmesteren på Svalbard er svalbardfaglig rådgiver overfor Statsforvalteren i Troms og Finnmark. Det fremgår av virksomhets- og økonomiinstruksen for statsforvalterne (2021) at Statsforvalteren i Troms og Finnmark skal gjennomføre tilsyn og klagesaksbehandling, og informere og veilede om regelverket innenfor barnehage og grunnopplæringen til Longyearbyen lokalstyre. Det fremgår videre at statsforvalteren ved gjennomføring av tilsyn skal involvere Sysselmesteren for å ta hånd om de særskilte utfordringene for Svalbard.

I brev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 18. desember 2007 (ref. 2007/07959), ble den daværende Sysselmannens rolle i tilsyn med Longyearbyen lokalstyre som skoleeier og barnehagemyndighet, vurdert. Det ble besluttet at tilsynsansvaret skulle ligge hos daværende Fylkesmannen i Troms, men med involvering av Sysselmannen. Det ble gitt nærmere rutiner for Sysselmannens deltakelse og ansvar for svalbardfaglige spørsmål. For tilsyn ble følgende rutiner foreslått:

- Sysselmannen underrettes om når tilsyn skal finne sted
- Sysselmannen er til stede ved oppstartsmøte
- Sysselmannen kan delta på tilsynet
- Sysselmannen deltar på sluttkonferanse
- Sysselmannen skal gis anledning til å komme med innspill på svalbardfaglige spørsmål.

For klagebehandling ble følgende rutiner foreslått:

- Sysselmannen holdes underrettet om all kontakt mellom fylkesmannen og Longyearbyen lokalstyre i klagesaker vedrørende skole/barnehage ved kopi av brev
- Klagesaken skal forelegges Sysselmannen til uttalelse dersom saken reiser svalbardfaglige spørsmål.

For veiledning/kompetanseutvikling ble følgende rutiner foreslått:

- Det avholdes årlige møter mellom Sysselmannen, Fylkesmannen i Troms og Longyearbyen lokalstyre om status, utvikling og utfordringer på skole og barnehagesektoren i Longyearbyen.
- Ved regelendringer skal Sysselmannen høres.

Sysselmesterens rolle er for øvrig ikke regelfestet på opplærings- og barnehageområdet.

På helseområdet har forskrift om anvendelse av helselover og -forskrifter for Svalbard og Jan Mayen § 6 tredje ledd bl.a. bestemmelser om at tilsynet for Svalbard skal gjennomføres av Statsforvalteren i Troms og Finnmark og i samråd med Sysselmesteren.

3.2 Departementets vurderinger

3.2.1 Generelt

Departementet foreslår å forskriftsfeste Sysselmesterens rolle i tilsyns- og klagesaker etter regelverket for barnehager og opplæring som gjennomføres av statsforvalteren. Formålet er å styrke og formalisere Sysselmesterens rolle i slike saker. Ved gjennomføringen av tilsyn og behandling av klager over enkeltvedtak, er det sentralt at svalbardfaglige hensyn inngår i vurderingene. Forskriftsfesting av Sysselmesterens rolle i tilsynssaker er tilsvarende gjort for helselovgivning.

3.2.2 Tilsynssaker på opplærings- og barnehageområdet

Sysselmasteren på Svalbard skal i dag involveres ved tilsyn som gjennomføres av Statsforvalteren i Troms og Finnmark med Longyearbyen lokalstyres opplærings- og barnehagevirksomhet, jf. virksomhets- og økonomiinstruksen for statsforvalterne. Som en formalisering og styrking av Sysselmesterens rolle, foreslår departementet å forskriftsfeste at tilsyn fra statsforvalteren skal føres i samråd med Sysselmesteren, se forslaget til forskriften om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen § 6 nytt fjerde ledd første punktum og forskriften om barnehagevirksomhet i Longyearbyen § 5 nytt tredje ledd første punktum.

At tilsyn skal føres i samråd med Sysselmesteren bør etter departementets vurdering innebære at Sysselmesteren bl.a. orienteres om når tilsyn vil finne sted, at Sysselmesteren gis anledning til å delta i tilsynet og at Sysselmesteren får mulighet til å komme med svalbardfaglige innspill i forbindelse med gjennomføringen av tilsynet.

3.2.3 Saker om klage over enkeltvedtak på opplærings- og barnehageområdet

For å styrke og formalisere Sysselmesterens rolle i saker om klage over enkeltvedtak, foreslår departementet å forskriftsfeste at dersom statsforvalteren behandler klage over enkeltvedtak som reiser svalbardfaglige spørsmål, skal saken og statsforvalterens forslag til vedtak, forelegges Sysselmesteren til uttalelse, se forslag til forskrift om grunnskoleopplæring og videregående opplæring i Longyearbyen § 6 nytt fjerde ledd andre punktum og forskrift om barnehagevirksomhet § 5 nytt tredje ledd andre punktum.

Med uttalerett mener departementet at Sysselmesteren skal få mulighet til å vurdere om statsforvalterens forslag til vedtak i den aktuelle klagesaken, ivaretar eventuelle svalbardfaglige hensyn som berøres av vedtaket. Sysselmesterens uttalelse skal veie tungt i vurderingen. Av brevet fra 2007 om daværende Sysselmannens rolle i tilsyn med Longyearbyen lokalstyre som skoleeier og barnehagemyndighet, fremgår det i forslaget til rutiner for involvering av Sysselmannen at klagesaken skal forelegges Sysselmannen til uttalelse dersom saken reiser svalbardfaglige spørsmål. Departementet foreslår å forskriftsfeste dette som et vilkår, slik at plikten til å forelegge saken for Sysselmesteren skal gjelde der saken reiser svalbardfaglige spørsmål. Departementet ber samtidig om høringsinstansenes syn på om dette gir en god avgrensning.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Forslag om opplæringsforskriftens anvendelse i Longyearbyen

Forslagene om hvilke regler i opplæringsforskriften som skal gjelde i Longyearbyen er en tydeliggjøring av dagens regler. En tydeliggjøring av hvilke regler som gjelder vil kunne medføre en noe lavere administrativ byrde på Longyearbyen lokalstyre. Forslagene antas ikke å ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

4.2 Forslag om å forskriftsfeste Sysselmesterens rolle i tilsyns- og klagesaker

Departementet mener forslagene i utgangspunktet er en tydeliggjøring og formalisering av allerede gjeldende praksis. Forslagene medfører derfor ikke vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser, verken for Longyearbyen lokalstyre, Sysselmesteren på Svalbard eller Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

5 Forskriftsforslag

I forskrift 21. juni 2024 nr. 1103 om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen gjøres følgende endringer:

§ 6 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

Statsforvaltaren skal føre tilsyn i samråd med Sysselmeisteren på Svalbard.

Dersom statsforvaltaren behandlar klage over enkeltvedtak som reiser svalbardfaglege spørsmål, skal saka og statsforvaltarens forslag til vedtak, leggjast fram for Sysselmeisteren til uttale.

§ 8 skal lyde:

Desse reglane i opplæringsforskrifta gjeld for grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i Longyearbyen:

a. §§ 1-1, 1-2 andre ledd, 1-5 til 1-9, 1-10 og 1-11, men berre for opplæring i og på samisk og forsterka opplæring i norsk, 1-12

b. § 3-1, men slik at vilkåret i § 3-1 første ledd bokstav c er at dei er registrerte med opphaldsadresse på Svalbard i Befolkningsregisteret for Svalbard den 30. dagen før røystemøtet, og § 3-2

c. § 4-1, med unntak av første ledd bokstav c

d. §§ 5-1, 5-3, 5-6, 5-8, 5-10 og 5-11

e. kapittel 6, med unntak av §§ 6-20 til 6-24

f. kapittel 7

g. kapittel 9, med unntak av § 9-8 andre ledd andre punktum

h. kapitla 10 til 12

i. kapitla 18 til 20

j. kapittel 23.

I forskrift 17. juni 2022 nr. 1219 om barnehagevirksomhet i Longyearbyen gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd bokstav c skal lyde:

§ 6 – § 9, § 10 første ledd, tredje ledd andre punktum, fjerde og femte ledd, § 12 avgrenset til vedtak etter lov- og forskriftsbestemmelser som gjelder for Longyearbyen lokalstyres barnehagevirksomhet, § 13

§ 5 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

Statsforvalteren skal føre tilsyn i samråd med Sysselmesteren på Svalbard.

I saker om klage over enkeltvedtak som reiser svalbardfaglige spørsmål skal saken, inkludert statsforvalterens forslag til vedtak, forelegges Sysselmesteren til uttalelse.